

Projekt

z dnia 24 maja 2021 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR XXXV/ /2021
RADY GMINY MICHAŁOWICE**

z dnia 1 czerwca 2021 r.

**w sprawie zmiany uchwały nr XXVIII/217/2020 Rady Gminy
Michałowice z dnia 25 listopada 2020 r., w sprawie przyjęcia Gminnego
Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz
Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2021**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j.: Dz. U. z 2020 r. poz.713, 1378), art. 4¹ ust. 2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j.: Dz. U. z 2020 r., poz. 2277, 1492, z 2019 r. poz.1818, z 2021 r. poz. 41, 694), oraz art. 10 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j.: Dz. U. z 2020 r. poz. 2050), Rada Gminy Michałowice uchwala, co następuje:

§ 1. W uchwale nr XXVIII/217/2020 Rady Gminy Michałowice z dnia 25 listopada 2020 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2021 zmienia się załącznik nr 1, który otrzymuje brzmienie określone w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Michałowice.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia, z mocą obowiązywania od 1 stycznia 2021 roku.

Przewodniczący Rady
Gminy Michałowice

Daniel Gajoch

Załącznik do uchwały Nr XXXV/ /2021
Rady Gminy Michałowice
z dnia 1 czerwca 2021 r.

**GMINNY PROGRAM
PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA
NARKOMANII NA ROK 2021**

SPIS TREŚCI

I. WPROWADZENIE	3
II. DIAGNOZA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ ZWIĄZANYCH Z NARKOMANIĄ NA TERENIE GMINY MICHAŁOWICE.....	3
III. ADRESACI PROGAMU.....	9
IV. CELE I ZADANIA PROGRAMU.....	9
V. PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU.....	15
VI. SPOSÓB REALIZACJI PROGRAMU	15
VII. ZASADY I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA.....	16

I. WPROWADZENIE

Rozwiązywanie problemów alkoholowych oraz narkotykowych, jak i profilaktyka w tym zakresie, należą do zadań własnych gminy. Są one realizowane w ramach rocznego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii. Podstawą do tworzenia ww. programu są:

- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o *wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi*,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o *przeciwdziałaniu narkomanii*.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2021, zwany w dalszej części „Programem”, stanowi odpowiedź na zapisy ww. ustaw. Program określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki uzależnień oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych, wynikających z używania alkoholu i narkotyków.

Głównym celem Programu jest ograniczenie szkód zdrowotnych i zaburzeń życia rodzinnego, wynikających z używania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, a także ograniczenie zjawiska picia alkoholu, używania narkotyków i podejmowania innych zachowań ryzykownych przez dzieci i młodzież. Cel główny będzie realizowany przez 6 celów operacyjnych.

Kierunki określone w niniejszym Programie stanowią rozwinięcie i kontynuację działań podejmowanych w latach poprzednich, jednocześnie pozostaje on zgodny zarówno z kierunkami zawartymi we wspomnianych ustawach, jak i innymi dokumentami strategicznymi na poziomie ogólnopolskim, regionalnym i lokalnym:

- Małopolskim Programem Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2014–2020, przyjętym uchwałą Nr 138/14 Zarządu Województwa Małopolskiego z dnia 13 lutego 2014 r.
- Małopolskim Programem Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2014–2020, przyjętym uchwałą Nr L/806/14 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 24 kwietnia 2014 r.
- Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Michałowice na lata 2014–2020, przyjętą uchwałą Nr XL/265/2014 Rady Gminy Michałowice z dnia 30 stycznia 2014 r.
- Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na terenie Gminy Michałowice na lata 2018–2020, przyjętym uchwałą XLIV/334/2018 Rady Gminy Michałowice z dnia 26 lutego 2018 r.
- Narodowym Program Zdrowia na lata 2016–2020, przyjętym Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2016 r.

II. DIAGNOZA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ ZWIĄZANYCH Z NARKOMANIĄ NA TERENIE GMINY MICHAŁOWICE

WSKAŹNIK I

Niniejszy Program stanowi m.in. realizację wyników z badania dzieci i młodzieży szkolnej przeprowadzonego w szkołach funkcjonujących na terenie naszej gminy w

okresie od 5 do 19 listopada 2019 r. Badanie w nowym roku szkolnym nie było ponawiane z uwagi na trwający od 15 marca 2020 r. stan epidemii w związku z koronawirusem SARS-Cov-2 oraz skierowanie od dnia 26 października 2020 r. (na mocy rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 24 października 2020 r.) uczniów klas IV-VIII szkół podstawowych oraz uczniów szkół ponadpodstawowych na naukę zdalną.

Dane pozyskane w ubiegłym roku, odzwierciedlają rzeczywiste problemy jakimi są, stosowane wśród uczniów, substancje psychoaktywnych, tj. alkohol, papierosy i narkotyki. Badanie z roku 2019 roku pozwoliło również określić poziom poczucia bezpieczeństwa min. w szkole oraz w domu. W badaniu wzięli udział uczniowie klas V i VII ze Szkoły Podstawowej w Michałowicach, Szkoły Podstawowej w Raciborowicach oraz Szkoły Podstawowej w Więclawicach Starych. Przebadano ogółem 96 osób w tym 53 dziewcząt i 43 chłopców. Badanie zostało przeprowadzone anonimowo w obecności nauczyciela lub wychowawcy danej klasy.

Napoje alkoholowe

Jak wskazują ankietowani uczniowie, dostęp do alkoholu dla młodzieży jest stosunkowo prosty. Wyniki badania wskazują, iż 13,54% przebadanej młodzieży szkolnej miało już kontakt z alkoholem, z tego prawie wszyscy zadeklarowali, że było to więcej niż jeden raz. Pozytywnym aspektem jest to, iż najmłodszy badani uczniowie w 39,58% uznali, że nigdy nie spożywali alkoholu.

Rodzajem spożywanego alkoholu jest najczęściej piwo, wino oraz wódka. Na pytanie dot. miejsca spożywania alkoholu wybierano: „*w własnym domu*”, „*na podwórku, w parku, w lesie*”, „*w domu kolegów(koleżanek)*”. Ponadto 76% uczniów deklaruje, iż sami nie kupują alkoholu, mają do niego dostęp przez swoich kolegów i koleżanki. Dwie osoby przyznały, że alkoholem są częstowane przez swoich rodziców.

Środki odurzające

Z raportu wynika, iż ponad 95% młodzieży szkolnej nigdy nie zażywało środków odurzających. Prawie 19% uważa, że zna kogoś ze swojego otoczenia kto miał kontakt z narkotykami. Na pytanie „*czy w twoim środowisku narkotyki są łatwo czy też trudno dostępne?*”, aż 11% twierdzi, że są „*łatwo dostępne*”, 9% odpowiedziało „*trudno dostępne*”, natomiast połowie ankietowanych „*trudno powiedzieć*”.

Papierosy

Badania pokazują, że 90% uczniów ze wszystkich gminnych szkół nigdy nie paliło papierosów, 4% próbowało kilka razy palić papierosy, natomiast 3% pali „*od czasu do czasu*” i „*dość często*”.

Porównując powyższe dane z wynikami badań ujętych w Programie na rok 2019, tj. w raporcie pn. „*Ocena jakości usług edukacyjnych w Gminie Michałowice*”, można zaobserwować tendencję spadkową w odniesieniu do stosowania substancji psychoaktywnych przez młodzież szkolną na terenie tej Gminy.

Poczucie bezpieczeństwa

Według badanych na terenie tut. Gminy 9 na 10 osób zdecydowanie najlepiej czuje się w środowisku domowym, ponad połowa twierdzi, iż bezpiecznie czuje się również na terenie szkoły do której uczęszcza. Jako najmniej bezpieczne miejsce badani uznali „ulicę”, gdzie dużo łatwiej na kontakt z obcymi.

Skuteczność przeciwdziałania zachowań ryzykownych

Wyniki badań wskazują, iż 33% uczniów potwierdziła uczestnictwo w zajęciach poświęconych problemom uzależnień np. od alkoholu, narkotyków itp. „na terenie szkoły”. Natomiast ponad połowa uczniów nie uczestniczyła w tego typu zajęciach. Ponadto na pytanie „Czy rodzice rozmawiali z Tobą kiedykolwiek na temat zagrożeń związanych z uzależnieniem?” – 42,70% uczniów przyznało „tak, ale rzadko”, 35% „tak, dość często”, natomiast prawie 19% nigdy nie rozmawiało na ten temat z rodzicami.

Programy profilaktyczne, zajęcia oraz pogadanki dot. zagrożeń związanych z uzależnieniami skierowane do uczniów, realizowane w szkołach, potwierdzają swoją skuteczność w zmniejszaniu skali występowania wielu zachowań ryzykownych. Ponadto zagospodarowanie wolnego czasu po przez organizację zajęć pozalekcyjnych (np. sportowych), organizację wypoczynku letniego czy też organizację ferii zimowych, ma również ogromny wpływ na zachowania ryzykowne wśród dzieci i młodzieży szkolnej. Jednakże w 2020 roku, ze względu na wprowadzony w dniu 15 marca 2020 r. stan epidemii oraz bardzo duże ryzyko zakażenia wirusem SARS-CoV-2 i nieprzewidywalność rozwoju sytuacji w tym zakresie, wiele z zaplanowanych działań o charakterze grupowym, ujętych w Programie na 2020 rok, nie zostało zrealizowanych.

Reasumując powyższy raport, w 2021 roku szczególny nacisk winno się położyć na zajęcia profilaktyczne z uczniami szkół podstawowych oraz wzmocnienie więzi rodzinnych, jak i autorytetów wychowawczych, oraz organizację zajęć pozalekcyjnych (np. sportowych), organizację wypoczynku letniego i organizację ferii zimowych zwłaszcza ze względu na to, iż w związku z trwającym w naszym kraju stanem epidemicznym wiele zaplanowanych działań na rok 2020 nie zostało zrealizowanych.

WSKAŹNIK II

Kolejnym wskaźnikiem nasilenia problemów alkoholowych na terenie naszej gminy jest liczba podań do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Michałowicach (GKRPA) o skierowanie do Sądu Rejonowego podania o objęcie leczeniem odwykowym na przestrzeń ostatnich lat (2016 – XI.2020) co obrazuje tabela 1. Poniższe zestawienie prezentuje bardzo duży wzrost liczby podań do GKRPA w Michałowicach w 2020 roku (30 podań w okresie 10 miesięcy), bo o 250% w stosunku do roku 2019 oraz 200% w stosunku do roku 2018. Jest to prawdopodobnie efekt wprowadzenia w naszym kraju stanu epidemii, w tym narodowej kwarantanny, izolacji, czasowego zamknięcia zakładów pracy, szkół, a co za tym idzie konieczności zmagania

się z trudnymi emocjami, lękami o zdrowie i życie własne i najbliższych, lękami egzystencjalnymi dotyczącymi przyszłości, a także poczuciem bezradności wobec sytuacji zewnętrznej.

tabela 1. liczba podań do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Michałowicach w latach 2016 –XI.2020.

rok	2016	2017	2018	2019	2020
liczba podań	10	11	15	12	30

źródło: opracowanie własne GKRPA Michałowice

Znaczący wzrost można również zaobserwować w zakresie złożonych wniosków przez GKRPA w Michałowicach do Sądu Rejonowego w Krakowie o orzeczenie obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego (w 2020 roku, w okresie od 1 stycznia do 18 listopada, do Sądu Rejonowego złożono 17 takich wniosków). Tu również zauważalny jest bardzo wysoki wzrost liczby wniosków w stosunku do lat poprzednich (o 340% w stosunku do 2019 r. oraz o 425% w stosunku do roku 2018), co wskazuje na nasilenie występowania problemów alkoholowych.

tabela 2. liczba wniosków o objęcie przymusowym leczeniem odwykowym złożonych do sądu w latach 2016 – XI.2020.

rok	2016	2017	2018	2019	2020
liczba podań	3	3	4	5	17

źródło: opracowanie własne GKRPA Michałowice

Podobna tendencja występuje w zakresie ilości pism kierowanych z Prokuratury Rejonowej w Krakowie w sprawie prowadzonych sędownie postępowań związanych z prowadzeniem pojazdów mechanicznych pod wpływem napojów alkoholowych, przyjętych do realizacji przez GKRPA w Michałowicach. W 2020 roku było także 1 zgłoszenie z prokuratury.

Niestety w rzeczywistości odsetek problemów związanych z chorobą alkoholową, ryzykownym spożywaniem alkoholu lub piciem szkodliwym nie jest odzwierciedleniem w rzeczywistości. Tylko pewien procent osób postanawia podjąć działania w kierunku zobowiązania do leczenia odwykowego przeciwalkoholowego, w większości przypadków, rodziny, w których występują problemy alkoholowe woli w nich trwać niż przeciwdziałać, wiąże się to przede wszystkim z mechanizmem współzależnienia wśród członków rodziny.

Różne wzory spożywania alkoholu¹

Nikt nie sięga po alkohol po to, aby mieć problemy. Przeciwnie każdy, kto spożywa alkohol oczekuje korzyści – chce poprawić sobie nastrój, ubarwić szarą codzienność, ułatwić kontakty towarzyskie, zrelaksować się. Niektórzy nawet wierzą, że alkohol może mieć korzystne działanie zdrowotne.

¹ Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Picie ryzykowne i szkodliwe <http://www.parpa.pl/index.php/szkody-zdrowotne-i-uzaleznienie/picie-ryzykowne-i-szkodliwe>

Choć alkohol jest trucizną i z punktu widzenia toksykologii każda ilość wypitego alkoholu jest ryzykowna, to jednak w większości przypadków spożywanie małych dawek alkoholu nie pociąga za sobą widocznych szkód zdrowotnych i konsekwencji społecznych. Mimo to nie powinni wcale pić alkoholu:

- młodzi ludzie (ze względu na ryzyko poważnych zaburzeń rozwojowych),
- kobiety w ciąży i matki karmiące (z powodu ryzyka uszkodzenia płodu i negatywnego wpływu na zdrowie dziecka),
- osoby chore, przyjmujące leki wchodzące w reakcje z alkoholem,
- wszyscy, którzy znajdują się w okolicznościach wykluczających picie (kierując pojazdami, przebywając w pracy, w szkole, itp.),
- osoby, którym szkodzi każda, nawet najmniejsza, ilość alkoholu.

Osoby pijące alkohol mogą wielokrotnie w ciągu swojego życia zmieniać wzór spożywania alkoholu od abstynencji, poprzez picie o niskim poziomie ryzyka, do spożywania alkoholu w sposób wysoce ryzykowny i szkodliwy. Jest to wędrówka w dwie strony. Ktoś, kto dzisiaj pije alkohol na poziomie niskiego ryzyka może w wyniku różnego rodzaju okoliczności zwiększyć swoje picie do poziomu wysokiego ryzyka. Ktoś, kto dziś pije ryzykownie lub szkodliwie może na tyle ograniczyć swoje picie, aby radykalnie zmniejszyć wynikające z niego szkody. Abstynent może w każdej chwili zacząć pić, a osoba uzależniona może zostać abstynentem. Najmniej prawdopodobna jest sytuacja, że osobie uzależnionej uda się trwale ograniczyć spożywanie alkoholu, a więc wrócić na stałe do picia kontrolowanego, o niskim ryzyku szkód.

Ryzykowne spożywanie alkoholu to picie nadmiernych ilości alkoholu (jednorazowo i łącznie w określonym czasie) nie pociągające za sobą aktualnie negatywnych konsekwencji, przy czym można oczekiwać, że konsekwencje te pojawią się, o ile obecny model picia alkoholu nie zostanie zmieniony.

Picie szkodliwe to taki wzorzec picia, który już powoduje szkody zdrowotne, fizyczne bądź psychiczne; ale również psychologiczne i społeczne, przy czym nie występuje uzależnienie od alkoholu.

Uzależnienie nabyty stan zaburzenia zdrowia psychicznego i fizycznego, który może być okresowym lub stałym przymusem wykonywania określonej czynności lub zażywania psychoaktywnej substancji chemicznej (m.in. w odniesieniu do uzależnienia od alkoholu, narkotyków, leków czy papierosów). Nałóg wpływa destrukcyjnie nie tylko na zdrowie osoby uzależnionej; nadużywanie alkoholu powoduje wiele szkód społecznych, tj.: zakłócenia bezpieczeństwa publicznego, przemoc w rodzinie, przestępczość, wypadki drogowe, ubóstwo i bezrobocie.

Współuzależnienie nie jest chorobą - jest zespołem nieprawidłowego przystosowania się do sytuacji problemowej. Koncentrując się na szukaniu sposobu ograniczenia picia partnera, osoba współuzależniona nieświadomie przejmuje odpowiedzialność i kontrolę za jego funkcjonowanie, co w efekcie ułatwia pijącemu dalsze spożywanie alkoholu. U części osób współuzależnionych rozpoznaje się ostrą reakcję na stres, zaburzenia stresowe pourazowe lub zaburzenia adaptacyjne.

Współzależnienie diagnozuje się wyłącznie u osób dorosłych, które formalnie mogą wybrać inną drogę poradzenia sobie z problemem picia partnera. Dzieci nie mają żadnego wyboru. Są skazane na życie w takich warunkach, jakie stwarzają dla nich dorośli.²

Z posiadanych danych wynika, że GKRPA w Michałowicach w roku 2020 r. rozpoczęła postępowanie w stosunku do 30 osób (stan na 2.11.2020 r.), przy czym:

- w przypadku 14 osób wnioski zostały złożone przez członków rodziny,
- wobec kolejnych 13 osób – wnioski złożyli pracownicy socjalni Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Michałowicach (w tym jedno podanie podpisane wspólnie przez pracownika socjalnego i współmałżonka) po uprzednim rozpoznaniu sytuacji w środowisku zamieszkania osoby,
- w stosunku do 1 osoby wpłynęło pismo z Prokuratury Rejonowej w Krakowie,
- ponadto 1 wniosek wpłynął z Sądu,
- 1 wniosek został złożony przez jednego z sołtysów.

W stosunku do lat 2016 – 2019 liczba prowadzonych postępowań w 2020 roku jest alarmująco wyższa. Z raportów przekazanych przez Izbę Wytrzeźwień w Krakowie, z którą Gmina Michałowice ma podpisaną umowę, wynika, iż w 2020 roku 1 osoba została umieszczona w celu wytrzeźwienia.

Jednocześnie w 2019 roku z pomocy i wsparcia tutaj terapeutów ds. uzależnień skorzystało 30 osób.

Ponadto z danych przekazanych przez Komisariat Policji w Zielonkach wynika, iż w latach 2019 -2020 z terenu naszej gminy zatrzymano kilka osób w celu wytrzeźwienia w pomieszczeniach policyjnych oraz jak przedstawiała się liczba interwencji domowych na przestrzeni ostatnich lat.

tabela 3. liczba interwencji domowych na terenie gminy Michałowice w latach 2013-2019.

rok	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
liczba interwencji domowych	115	106	89	86	104	79	73

źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Komisariatu Policji w Zielonkach

Dlatego biorąc pod uwagę powyższe informacje bardzo ważne znaczenie ma niesienie pomocy osobom zmagającym się z trudnościami w leczeniu odwykowym przeciwalkoholowym i pozostawaniu w stanie trzeźwości. Kolejnym tak samo ważnym aspektem jest wspieranie członków rodzin osób uzależnionych od alkoholu oraz osób sięgających po środki psychoaktywne.

Tylko dzięki skoordynowanym, spójnym działaniom instytucji oraz organizacji pozarządowych, a także społeczności lokalnej, możliwa jest skuteczna profilaktyka i próba rozwiązania problemów z uzależnieniami od alkoholu i substancji psychoaktywnych na terenie Gminy Michałowice.

² Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, współzależnienie <https://www.parpa.pl/index.php/rodzina-dzieci/wspoluzaleznienie>

Zasoby w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz problemów z narkotykami.

Na terenie gminy Michałowice rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz problemów związanych z używaniem narkotyków zajmują się:

- 1) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Michałowicach,
 - 2) Punkt Konsultacyjny dla Osób z Problemem Alkoholowym i ich Rodzin,
 - 3) Zespół Interdyscyplinarny w Michałowicach ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
 - 4) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Michałowicach oraz funkcjonujący w ramach jego struktury organizacyjnej Punkt Wsparcia Rodziny w Michałowicach,
 - 5) Komisariat Policji w Zielonkach, z siedzibą w Krakowie,
 - 6) Szkoła Podstawowa w Michałowicach, Szkoła Podstawowa w Raciborowicach, Szkoła Podstawowa w Więclawicach Starych, Niepubliczne Przedszkole „Promyczek” w Michałowicach, Niepubliczne Przedszkole im. Marii Montessori w Raciborowicach, Niepubliczne Przedszkole „Kubusiowi Dolina” w Zdzieszawicach, Niepubliczne Przedszkole Językowe „Be Happy”, Niepubliczne Przedszkole oraz Żłobek „Morska Kraina”, Niepubliczny Żłobek „Dolina Muminków” w Michałowicach,
 - 7) Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „MEDEA” w Michałowicach,
- jako jednostki zaangażowane bezpośrednio lub pośrednio w realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomani na rok 2021.

III. ADRESACI PROGRAMU

Adresatami Programu są wszyscy mieszkańcy gminy Michałowice, a w szczególności następujące grupy osób:

- 1) osoby uzależnione od alkoholu oraz osoby pijące ryzykownie lub szkodliwie,
- 2) osoby uzależnione od narkotyków oraz osoby zagrożone uzależnieniem,
- 3) dzieci i młodzież szkolna (w tym dzieci ze środowisk zagrożonych alkoholizmem),
- 4) rodziny (w tym osoby współuzależnione) oraz najbliższe otoczenie osób z problemem alkoholowym oraz narkotykowym.

IV. CELE I ZADANIA PROGRAMU

Główny cel Programu, stanowiący powtórzenie celu głównego z lat poprzednich, brzmi:

„Ograniczenie następstw (szkód zdrowotnych oraz zaburzeń życia rodzinnego) używania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz zmniejszenie zjawiska picia alkoholu, używania narkotyków i podejmowania innych zachowań ryzykownych przez dzieci i młodzież”

Cel główny programu będzie realizowany poprzez następujące cele operacyjne i zadania, ujęte w poniższych tabelach:

Cel I: Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu – w ramach działalności punktu konsultacyjnego				
Ip.	zadania	sposób realizacji	realizatorzy	wskaźniki
A	Prowadzenie działalności Punktu Konsultacyjnego dla Osób Uzależnionych i ich rodzin	<ul style="list-style-type: none"> finansowanie działalności Punktu Konsultacyjnego dla osób z problemem alkoholowym zatrudnianie specjalistów (terapeuci ds. uzależnień) 	<p>GOPS Michałowice</p> <p>GKRPA Michałowice</p>	<ul style="list-style-type: none"> liczba osób objętych działaniami liczba szkoleń liczba osób skierowanych do leczenia odwykowego
B	Prowadzenie, w ramach struktury organizacyjnej Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Punktu Wsparcia Rodziny oraz poszerzanie jego oferty	<ul style="list-style-type: none"> finansowanie działalności Punktu Wsparcia Rodziny zatrudnianie specjalistów (prawnika, psychologa) 	<p>GOPS Michałowice</p>	<ul style="list-style-type: none"> wysokość środków przeznaczonych na zadanie
C	Zwiększenie dostępności leczenia odwykowego poprzez finansowanie programów terapeutycznych dla mieszkańców gminy, ze szczególnym uwzględnieniem specjalistycznych programów dla dzieci i młodzieży oraz klientów GOPS	<ul style="list-style-type: none"> finansowanie programów terapeutycznych 	<p>GOPS Michałowice</p>	<ul style="list-style-type: none"> wysokość środków przeznaczonych na zadanie liczba osób, które wzięły udział w programach terapeutycznych
D	Udzielanie wsparcia dla osób po zakończonej terapii odwykowej	<ul style="list-style-type: none"> świadczenie pomocy psychologicznej i terapeutycznej 	<p>Punkt konsultacyjny</p> <p>Punkt Wsparcia Rodziny</p>	<ul style="list-style-type: none"> liczba porad liczba osób które skorzystały ze wsparcia psychologicznego liczba osób, które skorzystały z terapii
E	Prowadzenie działalności informacyjno-edukacyjnej w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom	<ul style="list-style-type: none"> przygotowanie własnych materiałów informacyjnych na temat możliwości szukania pomocy (w tym: bazy dostępnych ośrodków odwykowych) 		<ul style="list-style-type: none"> liczba przeprowadzonych akcji o charakterze informacyjno - edukacyjnym

F	Monitorowanie liczby osób korzystających z usług oraz jakości udzielanych świadczeń	<ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie okresowych i rocznych zestawień i sprawozdań 		<ul style="list-style-type: none"> • rodzaje programów • liczba osób skierowanych do podmiotów leczniczych • liczba osób, które ukończyły program terapii • liczba osób kolejny raz rozpoczynających terapię
---	---	--	--	--

Cel II:

Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie – w ramach działalności punktu konsultacyjnego

Ip.	zadania	sposób realizacji	realizatorzy	wskaźniki
A	Prowadzenie poradnictwa oraz udzielanie wsparcia dla członków rodzin, w których występują problemy alkoholowe	<ul style="list-style-type: none"> • finansowanie działalności Punktu Konsultacyjnego dla osób z problemem alkoholowym i członków ich rodzin (terapeuta ds. uzależnień) • finansowanie działalności Punktu Wsparcia Rodziny • świadczenie poradnictwa i pracy socjalnej przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej • realizacja procedury Niebieskiej Karty 	<p>GOPS Michałowice</p> <p>GKRPA Michałowice</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba i rodzaj podjętych działań, • liczba osób, które skorzystały ze wsparcia GOPS, Punktu Konsultacyjnego, Punktu Wsparcia Rodziny
B	Udzielanie wsparcia psychologicznego i socjoterapeutycznego dzieciom z rodzin, w których występują problemy alkoholowe	<ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie placówki wsparcia dziennego i świetlicy • dyżury psychologa i terapeuty ds. uzależnień • działalność Punktu Konsultacyjnego • działalność Punktu Wsparcia Rodziny 	<p>GOPS Michałowice</p> <p>GKRPA Michałowice</p> <p>Punkt Konsultacyjny</p> <p>Punkt Wsparcia Rodziny</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba dzieci uczęszczających do placówki wsparcia dziennego i świetlicy • liczba i rodzaj działań i zajęć realizowanych w ramach placówki wsparcia dziennego lub świetlicy, • liczba porad i konsultacji psychologicznych • liczba osób korzystających z pomocy psychologa i terapeuty uzależnień
C	Udzielanie pomocy prawnej zmierzającej do ochrony przed następstwami nadużywania alkoholu	<ul style="list-style-type: none"> • dyżury prawnika 	<p>GOPS Michałowice</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba konsultacji prawnych • liczba osób korzystających

	przez bliską osobę			z poradnictwa prawnego
D	Podnoszenie kwalifikacji osób zajmujących się rozwiązywaniem problemów uzależnień	<ul style="list-style-type: none"> • przeprowadzenie diagnozy potrzeb w tym zakresie • finansowanie kosztów szkoleń i warsztatów 	<p>GOPS Michałowice</p> <p>GKRPA Michałowice</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wysokość środków przeznaczonych na zadanie • liczba przeprowadzonych szkoleń i warsztatów • liczba osób, które uczestniczyły w szkoleniach i warsztatach
E	Organizowanie spotkań konsultacyjnych z udziałem specjalistów d/s uzależnień oraz przedstawicieli różnych grup zawodowych spotykających się z problemem uzależnień (gminnych i pozagminnych), a także organizowanie spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego i Grup Roboczych w zakresie rozwiązywania problemów związanych z przemocą	<ul style="list-style-type: none"> • organizowanie cyklicznych spotkań tematycznych 	<p>GOPS Michałowice</p> <p>GKRPA Michałowice</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba spotkań konsultacyjnych • liczba osób biorących udział w spotkaniach • liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego • liczba spotkań grup roboczych

Cel III:

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży

lp.	zadania	sposób realizacji	realizatorzy	wskaźniki
A	Edukacja dzieci i młodzieży – dofinansowanie dodatkowych zajęć, mających na celu rozwój dzieci i dających alternatywne możliwości spędzania wolnego czasu, ze szczególnym uwzględnieniem zajęć sportowych z elementami profilaktyki w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i	<ul style="list-style-type: none"> • organizowanie i prowadzenie na terenie szkół zajęć edukacyjnowarsztatowych • realizowanie programów profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii 	<p>GOPS Michałowice</p> <p>GKRPA Michałowice</p> <p>placówki oświatowe</p> <p>Urząd Gminy Michałowice</p> <p>organizacje pozarządowe</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba i rodzaj przeprowadzonych zajęć • liczba dzieci i młodzieży szkolnej uczestniczących w zajęciach

	narkomani.			
B	Udzielanie wsparcia psychologicznego i socjoterapeutycznego dzieciom z rodzin, w których występują problemy z uzależnieniami	<ul style="list-style-type: none"> realizacja zajęć pozalekcyjnych z wykorzystaniem różnych form oddziaływań o charakterze sportowym, kulturalnym, zajęć wyrównawczych, w połączeniu z zajęciami o charakterze psychologiczno-pedagogicznym i informacyjnoedukacyjnym 	GOPS Michałowice placówki oświatowe	<ul style="list-style-type: none"> liczba środowiskowych programów profilaktycznych liczba i rodzaj prowadzonych zajęć liczba dzieci uczestniczących w zajęciach
C	Tworzenie dodatkowych form spędzania wolnego czasu przez dzieci i młodzież – dofinansowanie kolonii i obozów dla dzieci i młodzieży szkolnej (ferie zimowe, wypoczynek letni)	<ul style="list-style-type: none"> dofinansowanie działalności organizacji pozarządowych i klubów sportowych realizujących zadania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz przeciwdziałaniem narkomanii 	GOPS Michałowice GKRPA Michałowice organizacje pozarządowe	<ul style="list-style-type: none"> liczba i rodzaj dofinansowanych form spędzania czasu wolnego liczba dzieci uczestniczących w tych formach

Cel IV:

Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych

Ip.	zadania	sposób realizacji	realizatorzy	wskaźniki
A	Prowadzenie lub wspieranie inicjatyw profilaktycznych i promujących trzeźwy i bezpieczny sposób spędzania wolnego czasu	<ul style="list-style-type: none"> organizowanie szkoleń dla osób zajmujących się profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych w społecznościach lokalnych z uwzględnieniem stowarzyszeń abstynenckich. 	GKRPA Michałowice	<ul style="list-style-type: none"> liczba szkoleń

Cel V:

Kontrola punktów sprzedaży napojów alkoholowych w zakresie prowadzonej promocji i reklamy napojów alkoholowych

lp.	zadania	sposób realizacji	realizatorzy	wskaźniki
A	Prowadzenie kontroli w punktach sprzedaży napojów alkoholowych sprzedaży alkoholu	<ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie działań kontrolnych punktów sprzedaży napojów alkoholowych 	GKRPA Michałowice	<ul style="list-style-type: none"> • liczba realizowanych kontroli

Cel VI: Instytucja zobowiązania do leczenia odwykowego - zapewnienie działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych				
lp.	zadania	sposób realizacji	realizatorzy	wskaźniki
A	Zabezpieczenie pracy Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	<ul style="list-style-type: none"> • obsługa administracyjna, • wynagrodzenia członków GKRPA, • dodatkowe szkolenia dla członków GKRPA • pokrywanie kosztów sądowych 	UG Michałowice GOPS Michałowice GKRPA Michałowice	<ul style="list-style-type: none"> • liczba osób objętych działaniami • liczba szkoleń • liczba osób skierowanych do leczenia odwykowego
B	Zabezpieczenie pracy Biegłym Sądowym	<ul style="list-style-type: none"> • wydawania opinii przez biegłych 	GKRPA Michałowice	<ul style="list-style-type: none"> • liczba osób skierowanych na badanie psychiatryczno-psychologiczne

Efektywne wykorzystanie zasobów instytucjonalnych, wymienionych w części diagnostycznej i wybranych inicjatyw lokalnych odbywać się będzie poprzez:

– *profilaktykę uniwersalną* – ukierunkowana na całe populacje. Są to działania profilaktyczne adresowane do całych grup (populacji) bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów związanych z używaniem alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych lub uzależnień behawioralnych;

– *profilaktykę selektywną* – ukierunkowana na jednostki i grupy zwiększonego ryzyka. Są to działania profilaktyczne adresowane do jednostek lub grup, które ze względu na swoją sytuację społeczną, rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne są narażone na większe od przeciętnego ryzyko wystąpienia problemów wynikających ze stosowania substancji psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych lub innych zaburzeń zdrowia psychicznego;

– *profilaktykę wskazującą* – ukierunkowana na jednostki (lub grupy) wysokiego ryzyka, demonstrujące wczesne symptomy problemów związanych z używaniem alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych bądź problemów wynikających z uzależnień

behawioralnych, ale jeszcze niespełniających kryteriów diagnostycznych uzależnienia, a także wskazujące na symptomy innych zaburzeń zachowania lub problemów psychicznych;

– *terapię i rehabilitację* – obejmującej osoby wymagające specjalistycznej pomocy w związku z uzależnieniem.

V. PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

Zamierzonymi efektami działań podejmowanych w ramach realizacji celów Programu są:

- 1) zmniejszenie ilości i dolegliwości alkoholowych zaburzeń życia rodzinnego,
- 2) zmniejszenie ilości alkoholu spożywanego przez młodzież,
- 3) zmniejszenie rozmiarów uszkodzeń zdrowia spowodowanych nadużywaniem alkoholu,
- 4) zmniejszenie udziału nietrzeźwości wśród przyczyn naruszania prawa i porządku publicznego,
- 5) zmniejszenie rozmiarów naruszeń prawa na rynku alkoholowym,
- 6) promowanie postaw społecznych ważnych dla profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.

VI. SPOSÓB REALIZACJI PROGRAMU

Realizacja *Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2021* jest koordynowana przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Michałowicach, którego zadaniem jest komunikacja pomiędzy poszczególnymi podmiotami wdrażającymi i realizującymi zadania w środowisku lokalnym, oraz ich formalne i finansowe rozliczenie oraz prowadzenie monitoringu realizacji owych zadań, a także dokonywanie ewaluacji.

Powierzenie bądź wsparcie realizacji zadania, o którym mowa w niniejszym Programie, tj. zadanie *„Tworzenie dodatkowych form spędzania wolnego czasu przez dzieci i młodzież – dofinansowanie kolonii i obozów dla dzieci i młodzieży szkolnej (...)”* w ramach Celu Nr III *„Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom (...)”* wybranym podmiotom, nastąpi zgodnie z ustawą z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j.: Dz. U. 2020 r. poz. 1057), przez komisję opiniującą, powołaną w drodze zarządzenia wydanego przez Wójta Gminy Michałowice (zarządzenie to określać będzie również termin oraz warunki składania ofert).

Nadzór nad realizacją zleconych zadań prowadzi Urząd Gminy Michałowice.

Podmioty wdrażające i realizujące poszczególne zadania zobowiązuje się do przedstawiania jednostce koordynującej informacji o podjętych zadaniach, postępie w ich realizacji oraz problemach wynikłych w trakcie.

Bieżący monitoring umożliwi wgląd w realizację podejmowanych działań, ocenę ich skuteczności oraz wdrażanie działań korygujących.

VII. ZASADY I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2021 realizowany będzie przez cały rok kalendarzowy w ramach środków planowanych w budżecie Gminy Michałowice, stanowiących dochody z tytułu wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych (100%) oraz dochodów własnych.

Planowane na rok 2021 łącznie nakłady finansowe wynoszą 214 573,18 zł i zostały poniżej szczegółowo rozpisane wraz z podziałem środków na poszczególne rodzaje celów i zadań. Planowane dochody z tytułu wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych (100%) wynoszą 150 000,00 zł. Niewykorzystane środki budżetowe, przeznaczone na realizację *Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2020* w łącznej kwocie 64 573,18 zł zostały przeznaczone na realizację *Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2021*.

Podział środków w ramach poszczególnych przedsięwzięć i zadań dokonuje się w drodze zarządzenia Wójta Gminy Michałowice. W przypadku zwiększenia wpływów do budżetu Gminy, kierowanych na potrzeby Programu, Wójt Gminy Michałowice może ogłosić na drodze zarządzenia dodatkowy konkurs, zbieżny z celami niniejszego Programu.

Zasady działania GKRPA w Michałowicach oraz wynagradzania jej członków dokonuje się w drodze zarządzenia Wójta Gminy Michałowice. W przypadku zmian Wójt Gminy Michałowice w drodze zarządzenia ogłasza nowe zasady działania GKRPA i wynagrodzenia jego członków.

I.p.	Cel operacyjny	Zadania	Wydatki
I.	Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu – w ramach działalności punktu konsultacyjnego	<ul style="list-style-type: none"> A. Prowadzenie działalności Punktu Konsultacyjnego dla Osób Uzależnionych od Alkoholu i ich rodzin B. Prowadzenie, w ramach struktury organizacyjnej Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Punktu Wsparcia Rodziny oraz poszerzanie jego oferty C. Zwiększenie dostępności leczenia odwykowego poprzez finansowanie programów terapeutycznych dla mieszkańców gminy, ze szczególnym uwzględnieniem specjalistycznych programów dla dzieci i młodzieży oraz klientów GOPS D. Udzielanie wsparcia dla osób po zakończonej terapii odwykowej E. Prowadzenie działalności informacyjno-edukacyjnej w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom F. Monitorowanie liczby osób korzystających z usług oraz jakości udzielanych świadczeń 	19 200,00 zł
II.	Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie - w ramach działalności punktu konsultacyjnego	<ul style="list-style-type: none"> A. Prowadzenie poradnictwa oraz udzielanie wsparcia dla członków rodzin, w których występują problemy alkoholowe B. Udzielanie wsparcia psychologicznego i socjoterapeutycznego dzieciom z rodzin, w których występują problemy alkoholowe C. Udzielanie pomocy prawnej zmierzającej do ochrony przed następstwami nadużywania alkoholu przez bliską osobę D. Podnoszenie kwalifikacji osób zajmujących się rozwiązywaniem problemów uzależnień E. Organizowanie spotkań konsultacyjnych z udziałem specjalistów ds. uzależnień oraz przedstawicieli różnych grup zawodowych spotykających się z problemem uzależnień (gminnych i pozagminnych), a także organizowanie spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego i Grup Roboczych w zakresie rozwiązywania problemów związanych z przemocą 	7 900,00 zł
III.	Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży – w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych	<ul style="list-style-type: none"> A. Edukacja dzieci i młodzieży – dofinansowanie dodatkowych zajęć, mających na celu rozwój dzieci i dających alternatywne możliwości spędzania wolnego czasu, ze szczególnym uwzględnieniem zajęć sportowych z elementami profilaktyki w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii B. Udzielanie wsparcia psychologicznego i socjoterapeutycznego dzieciom z rodzin, w których występują problemy z uzależnieniami C. Tworzenie dodatkowych form spędzania wolnego czasu przez dzieci i młodzież - dofinansowanie kolonii i obozów dla dzieci i młodzieży szkolnej, w tym: <ul style="list-style-type: none"> 1. ferie zimowe 2. wycieczek letni 	164 073,18 zł

IV.	Prowadzenie lub wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych	A. Prowadzenie lub wspieranie inicjatyw profilaktycznych i promujących trzeźwy i bezpieczny sposób spędzania wolnego czasu	2 500,00 zł
V.	Kontrola punktów sprzedaży napojów alkoholowych w zakresie prowadzonej promocji i reklamy napojów alkoholowych	A. Prowadzenie kontroli w punktach sprzedaży napojów alkoholowych	900,00 zł
VI.	Instytucja zobowiązania do leczenia odwykowego - zapewnienie działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	A. Zabezpieczenie pracy GKRPA B. Zabezpieczenie pracy Biegłym Sądowym	20 000,00 zł
razem			214 573,18 zł